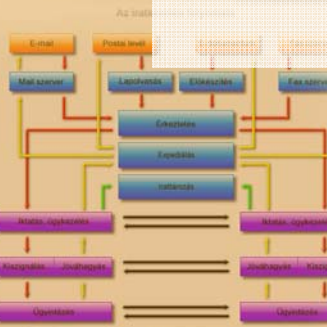

Jakabné dr.Zubály Anna
 A másolás technikája

Forrás: eCom szabványok alkalmazása 2005-2007 (és becslés 2008-ra)

A követelménymodul megnevezése:
 Gépírás és iratkészítés

A követelménymodul száma: 1617-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-007-50

MÁSZOLÁS TÍZUJJAS VAKÍRÁSSAL

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

A gépírónak sokféle feladatot kell megoldania a tízujjas vakírás technikáját alkalmazva. A gépírásstudás egyik fokmérője, hogy bizonyos időegység alatt, hány karaktert képes írni, lehetőleg hibátlanul. Annál hatékonyabb – és a munkáltatójának is többet ér a munkája – minél gyorsabban és hibátlanul tudja elvégezni a feladatát.

Tesztelje tudását! Az alábbiakban megadott szövegrész¹ és leütésszám² alapján ellenőrizze másolási készségét, melyiket tudja leírni egy perc alatt, hibátlanul! A másolási "tesztet" többször is megismételheti.

1.

Az egész életen át tartó tanulás céljához igazodva az oktatás és a képzés nélkülözhetetlen eszköz.

Leütésszám: 100

2.

Az egész életen át tartó tanulás céljához igazodva az oktatás és a képzés nélkülözhetetlen eszköz az alkalmazkodóképesség és a foglalkoztathatóság szempontjából.

Leütésszám: kb.160

3.

¹ Forrás: <http://eur-lex.europa.eu> – 2010. 07. 26.

² A leütésszámok az összehasonlítás érdekében kerekített értékűek (egy-két leütés eltérés lehetséges).

A MÁSOLÁS TECHNIKÁJA

Az egész életen át tartó tanulás céljához igazodva az oktatás és a képzés nélkülözhetetlen eszköz az alkalmazkodóképesség és a foglalkoztathatóság, valamint az állampolgári szerepvállalás szempontjából.

Leütésszám: kb. 200

4.

Az egész életen át tartó tanulás céljához igazodva az oktatás és a képzés nélkülözhetetlen eszköz az alkalmazkodóképesség és a foglalkoztathatóság, az állampolgári szerepvállalás, valamint a személyes és szakmai kiteljesedés szempontjából.

Leütésszám: kb. 240

5.

Az egész életen át tartó tanulás céljához igazodva az oktatás és a képzés nélkülözhetetlen eszköz az alkalmazkodóképesség és a foglalkoztathatóság, az állampolgári szerepvállalás, valamint a személyes és szakmai kiteljesedés szempontjából. Az oktatás és a képzés megkönnyíti az európai polgárok szabad mozgását.

Leütésszám: kb. 310

6.

Az egész életen át tartó tanulás céljához igazodva az oktatás és a képzés nélkülözhetetlen eszköz az alkalmazkodóképesség és a foglalkoztathatóság, az állampolgári szerepvállalás, valamint a személyes és szakmai kiteljesedés szempontjából. Az oktatás és a képzés megkönnyíti az európai polgárok szabad mozgását. Ezért mindenki számára lehetővé kell tenni a munkaerőpiacon való aktív részvételhez szükséges tudás megszerzését.

Leütésszám: kb. 430

Ha az 1. és 2. szövegrészleten sem jutott túl, vagy hibásan írt, írástempója lassú, mozdulatai, kézmozgása nem kellően kiforrott. Az összehangolt, gyors és biztonságos mozgáskultúrához, az íráskészsége fejlődéséhez, az írástechnikája finomításához további gyakorlásra van szüksége. A tízujjas vakírás technikájának ismeretében elsősorban a másolási készségét kell fejlesztenie. Ezért ajánljuk önnek az alábbi információkat és gyakorlatokat.

A betűk elsajátítása után gyakorlatilag mindent tud írni. De bármilyen gondosan és kitartóan írta a betűtanításhoz ajánlott gyakorlatokat, írástevékenysége nem elegendő a sokféle gépirási feladat elvégzéséhez. Folytatnia kell a gyakorlást a gépirási készsége fejlesztése érdekében – elsőként a másolás területén.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A GÉPIRÁSKÉSZSÉG

Gépiráskészség a gépirás alapját képező betűfogások és leütések sorozatának automatikus végzését értjük. Ez magában foglalja azt is, hogy a gépiró bizonyos sebességgel folyamatosan másol vagy diktálás/hallás után ír, illetőleg saját gondolatait jeleníti meg a gépirással. Teszi mindezt viszonylag hibátlanul, miközben a gépelt munkaanyagon alapvető formai alakításokat is végez.

Miután a készség alapja egy magasabb szintű tevékenységnek, a gépiró is képes írás közben egyéb tevékenység végzésére, például alkalmazza a különleges formai megoldásokat; nyelvi-nyelvhelyességi-stilisztikai-helyesírási hibákat javít, stilizál; kontrollálja saját gépirási tevékenységét; figyel a munkaanyag tartalmára; figyelemmel kíséri a körülötte zajló történéseket (telefonhívás, vendég érkezése stb.).

A gépirási készség kimunkálására való törekvés végső célja, hogy kellő gyakorlottságra tegyen szert mindenfajta gépirással kapcsolatos feladat elkészítésében. A gépiróval szembeni elvárás, hogy minél rövidebb idő alatt, hibátlanul gépelje be a megadott szöveget – ami lehet előzőleg legépelt-nyomtatott, kézírásos, javított, diktált, önálló gondolatok stb., illetőleg a legkülönbözőbb formátumú –, és a használt szövegszerkesztő által kínált formai megoldásokat tudja alkalmazni. Ezeknek az elvárásoknak a gépiró akkor tud megfelelni, ha

- megfelelő sebességgel,
- hibátlanul,
- a formai megoldások – tartalomhoz igazodó – alkalmazásával képes gépelni.

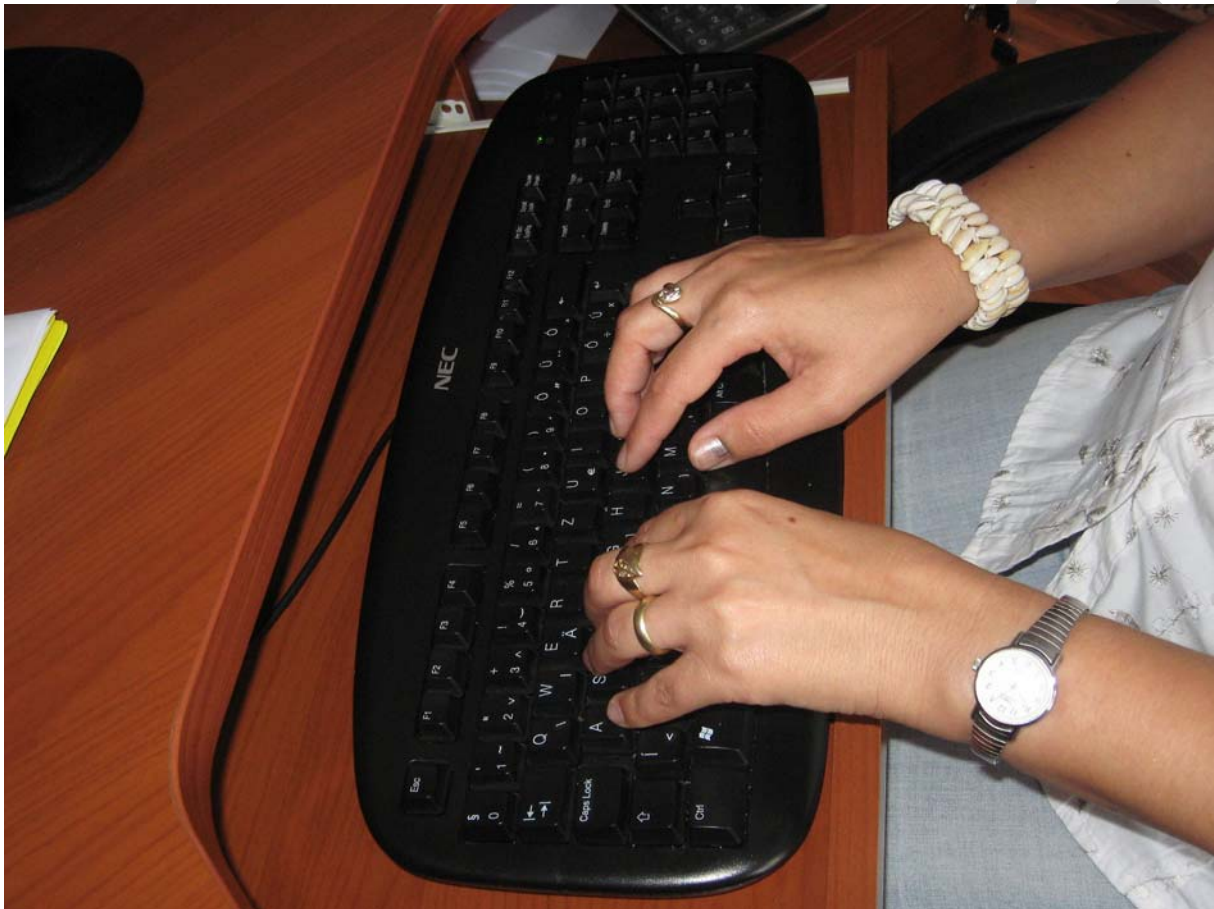
Éppen ezért a gépirás tanulásának feladata:

- a tízujjas vakíráson alapuló helyes és biztonságos írástechnika elsajátítása;
- a másolási, a diktálás/hallás utáni írás, illetőleg a saját gondolatok íráskészségének kialakítása;
- az önálló formaalakítási készség elsajátítása.

A gyorsabb kéz- és ujjmozgás, a hibátlan, folyamatos munka érdekében az eddigi kötött kéztartásról át kell majd térnie a kötetlenebb, gazdaságosabb, ún. lebegő kéztartásra.

Kötött kéztartás: az ujjak a tízujjas vakírás alapjául szolgáló ujjrendnek megfelelően a klaviatúra asdf-jklé betűk billentyűin helyezkednek el, gépeléskor innen indulnak ki és a betű leütésekor ide térnek vissza.

Lebegő kéztartás: az ujjak nem kötődnek szigorúan az alaptartáshoz, azaz nem térnek vissza minden betű leütésekor a szigorú alaptartásba; a részmozgások leegyszerűsödésével a mozdulatok nemcsak gyorsabbá válnak, hanem az egyik mozdulat megindulásával egy időben más mozdulatok is elkezdődnek, mintegy előkészülve a következő betű, illetve betűk leütéséhez.

1. ábra. Gépelés kötött kéztartással

A MÁSOLÁSI KÉSZSÉG

Másolási készségen a folyamatos gépelésnek azt a fokát értjük, amikor a gépelő huzamosabb ideig – megállás nélkül, folyamatosan – képes önállóan, hibátlanul, vagy viszonylag kevés hibával gépelni. A gépelendő munkaanyag bármilyen kivitelezésű, tartalmú, formátumú lehet, általában nyomtatott vagy kézírásos, javított, felülírt, korrektúrázott stb.

A fegyelmezett és folyamatos írástechnika kialakításához hatékony, elsődleges bevést szolgáló gyakorlási módokat szükséges alkalmazni. A betűtanulás időszakában az egyes betűk fogás- és írástechnikájának elsajátítását azonnal követnie kell a gyakorlásnak. A munkafolyamat egyes részei – a betűk fogásának és leütésének mozzanatai – ugyanis ennek révén automatizálódnak.

Ügyelnie kell arra, hogy a gyakorolás folyamán

- egyszerre csak egy új dolgot gyakoroljon,
- először erősítse meg azt, amit elsajátított, és csak azután lépjen tovább;
- a helytelen beidegződést kerülje, a helyeset az automatizmus fokáig gyakorolja;
- a munkáját folyamatosan ellenőrizze, és az elkövetett hibáit azonnal javítsa!

A gépírás tanulásának kezdeti szakaszában rövidebb idő (1–5 perc) alatt kevesebb mennyiséget (percenként 60–100 leütést) képes írni a gépíró. Az időtényező egyelőre nem fontos, inkább az írás folyamatosságára és a hibátlan önálló, egyéni írásra esik a hangsúly. A gépírónak ugyanis meg kell tanulnia az írása szabályozását is. Az önálló, egyéni írás folyamán is be kell tartania a tízujjas vakírás követelményeit: helyes kéz- és testtartás, megfelelő ujjrend, ütemes írás, írásfolyamat kontrollálása stb.

A másolási gyakorlatok tartalmukban és formájukban mindig igazodnak a gépírástudás szintjéhez. Kezdetben, mivel csak néhány betű írására képes, nem tud változatos tartalmú szövegeket gépelni, csak a meglévő betűkészlet elemeit lehet a gyakorlatokban felhasználni. A szavakból, szókapcsolatokból, rövidebb-hosszabb mondatból álló gyakorlatoktól el kell jutnia az összefüggő szövegek írásáig.

A tanulás előrehaladtával növelni lehet az írás időtartamát, és a nyelvi elemek sokféle alkalmazásával változatosabbá lehet tenni a másolási gyakorlatokat is. A betűtanulás végére el kell érnie, hogy hosszabb ideig (legalább 10–20 percig, majd akár 30–60-percig) is képes legyen folyamatosan és a leírt szövegmennyiséghez viszonyított hibahatáron belül, bármilyen tartalmú és formátumú munkaanyagot gépelni. Ennek feltétele:

- a helyes fogás- és leütéstechnika alkalmazása,
- a sorváltás nehézség nélküli kezelése,
- a nagybetűváltó gyors és helyes kezelése,
- a folyamatos (megállás nélküli) írás készsége,
- az idő (1–3–5–10–10 perc) érzékelése a munka folyamatában,
- a munkatevékenység önellenőrzésének képessége – az esetleges hibakorrigálás miatt,
- a megfelelő fizikai és lelkiállapot megteremtése – az esetleges monotónia és fáradtság leküzdése érdekében.

A hibátlanság fontos tényezője a sikeres munkának. Minden gyakorlatot az írásmunka ellenőrzésével és a hibák javításával kell zárni. A hibák ellenőrzése a leírtak elolvasását és a gépelt anyagban esetlegesen előforduló hibák jelzését jelenti. A hiba javítása a betűtanulás idején megszokott módon történhet.

Gépelési hibán az írásnormától, az elvártaktól való eltérést vagy az írás- és helyesírási szabályok megszegését értjük, amelynek az írás folyamatában vagy/és az írásképben is jelentkező eredménye van.

A másolási készség alapozásának időszakában hibajavító billentyűt akkor használhat, ha erről a tanárával konzultált. Ha sok hibával dolgozik, nem ajánlott a javítóbillentyű használata addig, amíg a leütésszámhoz viszonyított hibahatár alá nem csökkennek a hibái.

Egy hibának számít a gépirási munkákban:

- az elütés,
- a betűcsere,
- a betűkihagyás,
- a betűbetoldás (fölösleges betű),
- a hiányzó szóköz (írásjelek után is),
- a felesleges szóköz,
- a szabálytalan sorköz (sortávolság),
- a szabálytalan sorkezdés,
- a szabálytalan karakterformázás,
- a szabálytalan bekezdésformázás,
- a szabálytalan oldalbeállítás,
- a váltó helytelen használatából eredő hiba (több szóra terjedően is),
- a kéz hibás tartásából eredő hiba (több szóra terjedően is),
- a kihagyott szó,
- a fölösleges szó,
- a megváltoztatott szó,
- a megváltoztatott toldalékelem,
- a szórendcsere,
- az írásjelhiba,
- a helytelen elválasztásból eredő hiba,
- a számítógép helytelen használatából eredő hiba (pl. fölösleges billentyű megnyomásával kilépés a magyar nyelvű billentyűzet-kiosztásból; betűtípus- vagy -méretváltás stb.),
- a helyesírási és/vagy nyelvhelyességi hiba (l. diktálás, önálló fogalmazás esetén).

Két hibának számít a gépirási munkákban:

- a sorugrás (a hiány levonásával, illetve a többlet beszámításával; ilyenkor a fölöslegesen leírt szövegrészt is javítani kell),
- a teljes dokumentumra érvényes formahiba (formázási műveletek elmulasztása, hibázása).

Ha egy szóban több hiba is van, csak egy hibát kell számítani.

A gépelési munkák értékelése a leütésszámhoz viszonyított hibaszám függvényében történik:

	Javítás nélkül	Javítás alkalmazásával
jeles	0,00–0,2%	0,00–0,1%

jó	0,21–0,4%	0,11–0,2%
közepes	0,41–0,5%	0,21–0,3%
elégletes	0,51–0,6%	0,31–0,4%
elégtelen	0,61%–tól	0,41%–tól

A másolás értékének megállapításához figyelembe kell venni a leütésszámot is. A korábbi gépirási gyakorlatból tudjuk, hogy leütésnek számít minden

- betű-, szám- vagy írásjelbillentyű,
- sorváltás és oldalváltás (szükség esetén),
- nagybetű és egyes írásjelek írásához szükséges váltó.

A leütésszámot tizes kerekítéssel adjuk meg 5-től fölfelé, alatta lefelé kerekítünk, majd jelezzük a hibák számát is.

Hibahatár-táblázat (javítás nélkül)

Leütésszám	Jeles	Jó	Közepes	Elégletes	Elégtelen
300	0	1	2	-	3-
400	0	2	2	-	3-
500	0-1	2	3	-	4-
600	0-1	2	3	4	5-
800	0-1	2-3	4	-	5-
900	0-1	2-3	4	5	6-
1000	0-2	3-4	5	6	7-
1170	0-2	3-4	5	6-7	8-
1200	0-2	3-4	5-6	7	8-
1250	0-2	3-5	6	7	8-
1330	0-2	3-5	6	7-8	9-
1400	0-2	3-5	6-7	8	9-
1500	0-3	4-6	7	8-9	10-

Hibahatár-táblázat (javítás alkalmazásával)

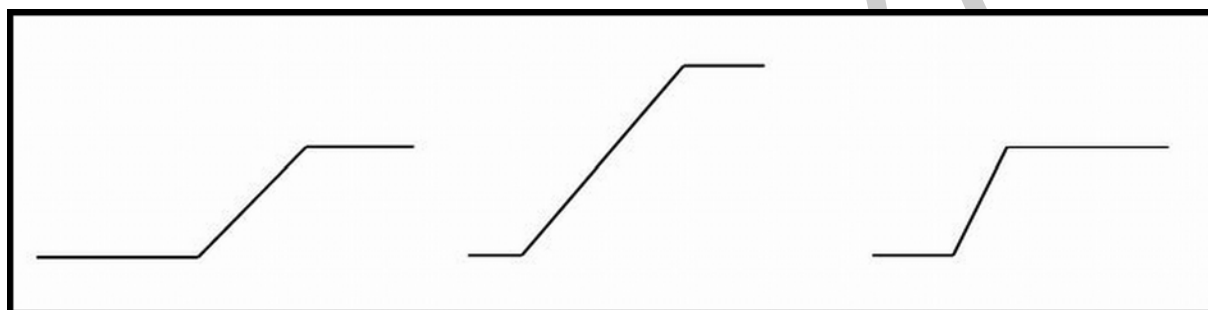
Leütésszám	Jeles	Jó	Közepes	Elégséges	Elégtelen
800	0	1	2	3	4-
900	0	1	2	3	4-
1000	0-1	2	3	4	5-
1100	0-1	2	3	4	5-
1200	0-1	2	3	4	5-
1300	0-1	2	3	4-5	6-
1400	0-1	2	3-4	5	6-
1500	0-1	2-3	4	5-6	7-
1600	0-1	2-3	4	5-6	7-
1700	0-1	2-3	4-5	6	7-
1800	0-1	2-3	4-5	6-7	8-
1900	0-1	2-3	4-5	6-7	8-
2000	0-2	3-4	5-6	7-8	9-
2100	0-2	3-4	5-6	7-8	9-
2200	0-2	3-4	5-6	7-8	9-
2300	0-2	3-4	5-6	7-9	10-
2400	0-2	3-4	5-7	8-9	10-
2500	0-2	3-5	6-7	8-10	11-
2600	0-2	3-5	6-7	8-10	11-
2700	0-2	3-5	6-8	9-10	11-
2800	0-2	3-5	6-8	9-11	12-
2900	0-2	3-5	6-8	9-11	12-

3000	0-3	4-6	7-9	10-12	13-
------	-----	-----	-----	-------	-----

A másolási készség kialakításának folyamatában a **fokozatosság** megtartása is rendkívül fontos mind az időtartam, mind a gyakorlatok felépítése, tartalma, valamint az elvárt mennyiség tekintetében.

A gépírástanulásnak mint egyfajta munkatevékenységnek a folyamatát munkagörbén lehet tanulmányozni. Ennek alapján a munkatípusnak 3 fő fajtája különböztethető meg:

1.	2.	3.
----	----	----

2. ábra. Munkagörbe típusai

1. A lassú kezdet után gyors emelkedés tapasztalható az írástechnika elsajátításában:
2. Egy rövid idejű kezdés után folyamatos és viszonylag egyenletes az emelkedés:
3. Egy rövid idejű kezdés után meglehetősen gyors és emelkedő a munkatempó, majd erőteljesen lassul, időnként hosszan elhúzódó stagnálás tapasztalható:

A különböző munkatípusok és a tapasztalatok is azt mutatják, hogy a gépírástanulás kezdeti stádiumában a pontosságra, a helytelen beidegződés elkerülésére kell törekedni, s csak azután érdemes a gyorsaságot fokozni vagy a nehézségi tényezőt növelni.

A gépírásnak mint munkatevékenységnek általában nem a mennyisége, mint inkább a jellege fárasztó. Az érdekes munka általában nem fárasztja ki az embert. Ha tudjuk, hogy nagy jelentőségű az a munka, amit végzünk, még a fáradtságot is alig vesszük észre. Ebből is látható, mennyire fontos a változatosságra törekvés, de fontos a kellő motiváció és a gépíró aktivitása is.

A legérdekesebb munkában is akadnak azonban érdektelen, unalmas részek. A munka (írás-tevékenység) egyhangúsága ellen kétféleképpen védekezhetünk:

1. Az egyhangúnak látszó feladatban is meg kell találnunk az apró, érdekes részleteket; tudatosítani kell magunkban a feladat végzésének célját.
2. A másik eszköz, hogy feladat közben más érdekes dolgot is tudjunk csinálni (például: zenét hallgatni, a másolt szöveg tartalmára figyelni, a szöveget megformázni stb.). Ehhez a gépírásnak olyan fokú automatizmusára van szükség, hogy ne zavarja az elsődleges feladat végrehajtását.

MÁSOLÁSI KÉSZSÉGET FEJLESZTŐ GYAKORLATOK

A másolási gyakorlatok és feldolgozási módjuk a munkatempó és a gépírási tudásszint függvényében gépíróként változhat. A másolási készség kialakulását és fejlődését alapvetően az alábbi – a különböző nyelvi egységeken alapuló – gyakorlatok szolgálják:

- betűkapcsolatok,
- szó- és szókapcsolat-gyakorlatok,
- mondatgyakorlatok,
- összefüggő szövegek másolása.

1. Betűkapcsolatok

A gépírás tanulásának folyamatában bármikor alkalmazható gyakorlat. "Többféle célt is szolgálnak: alkalmasak az ujjak merevségének fellazítására, bemelegítésre, de legalább ilyen fontos szerepük van abban is, hogy a billentyűk beidegződjenek, a reakcióidők rövidülésével minél gyorsabb, összerendezettebb legyen az ujjak mozgása, hogy a legkülönbélebb betűkapcsolatokat zökkenő nélkül, gyorsan lehessen leírni.

Pszichikai hatásai végső soron a hibátlan írást szolgálják. Meghatározhatatlan gazdag változatuk alkalmas az egyhangúság csökkentésére is. A betűkapcsolatokból összeállított gyakorlatok az ujjak erősítésére és ügyesítésére is kiválóan alkalmasak."³

A betűtanulás időszakában az egyes fejezeteknél kimaradtak bizonyos betűkapcsolatok, mert nem rendelkezett az íráshoz szükséges ismeretekkel. A másolás előkészítéseként változatos módon lehet összeállítani a betűkapcsolatokat: egy-egy ujj erősítésére, a leütés- és fogásbiztonság növelésére, gyakran vagy éppen ritkán előforduló kapcsolatok gyors és hibátlan írására.

2. Szógyakorlatok

³ Dr. Kalotay Kálmán: A gépírás tanítás módszertana. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1993. 91. o.

A szavak a szöveg legkisebb – jelentéssel bíró – építőelemei. Módszeres válogatásukkal változatos gyakorlatok állíthatók össze, amelyek nagymértékben növelhetik az írásbiztonságot és a gyorsaságot is. Írhatunk a magyar nyelvben gyakran vagy ritkán előforduló és idegen eredetű szavakat vagy szokatlan szóalkotásokat; rövid, hosszú vagy többszörösen összetett szavakat; nehéz betűfogásokat, nagy ugrásokat, betűkettőzéseket stb. tartalmazó szavakat. A gyakorlásukkal nemcsak egyre több szót lehet gyorsan és hibátlanul írni, hanem megerősíti a szavakat felépítő betűk beidegződését is. Összefüggés nélküli jelentésük miatt a másolásuk nagyobb figyelmet igényel.

3. Szókapcsolatok

A szókapcsolatok nyelvileg átmenetet képeznek a szavak és mondatok között. Könnyebb megjegyezni az egybetartozó, jelentéssel bíró szókapcsolatokat, ezáltal gyorsabb ütemű lehet a másolás.

Fontos, hogy a fokozódó sebességű íráskor is maradjon meg az ütemes (ritmusos) írás. A hibátlanság megőrzése érdekében a betűző írásról az egyéni, önálló gyakorláskor se feledkezzen meg!

4. Mondatgyakorlat

A szavaknál, szókapcsolatoknál nagyobb, nyelvileg is, gondolatilag is összetartozó egységet alkotnak a mondatgyakorlatok. A másolás szempontjából sokkal gyakorlatiasabbak, mint a tartalmi összefüggést nélkülöző, szavakból álló sorok írása, átmenetnek tekinthető az összefüggő, hosszabb terjedelmű szövegek másolásához.

A betűtanulás folyamatában – a váltóhasználat elsajátítását követően – rövid, bár tartalmilag nem mindig magvas gondolatokat tartalmazó mondatok írására is sor kerül. A későbbiekben hosszabb, egysoros, majd hosszú, összetett mondatok következnek. Ezzel fokozatosan felkészülhetünk a tartalmi alapú szövegek másolására.

5. Szöveggyakorlat

Az összefüggő szövegek írását jól készítik elő a betűkapcsolatok, szó- és szókapcsolatok, valamint a mondatgyakorlatok. Ha az utasítások szerint végezte el a fenti gyakorlatokat, eredményes és sikeres lesz a szövegek másolása során is. Az értelmi összefüggés, a gondolatok követhetősége könnyebbé teszi a feladatot. A tartalom változatossága üdítőleg hathat a gyakorlás során. Írás közben igyekezzen a tartalmat gondolatban nyomon követni, és ha sokféle témáról szólnak a szövegek, ismeretei is bővülnek.

A szövegek ötsoros szakaszolása és a viszonylag egyenletes sorhosszúság segít abban, hogy a szem ne tévedjen el a sorok között. Az első másolásokat célszerű sortartással (enterezéssel) írni, ez is megkönnyíti a könnyebb tájékozódást az írás és ellenőrzés folyamán. Kellő gyakorlás után folyamatosan is írható a szöveg. Ekkor ügyelni kell arra, hogy a sorvégeken található elválasztójelet nem kell írni, de beállítható a szövegszerkesztő automatikus elválasztása, ami a sorkizárt soralakítás funkciójával kiegészítve, egyenletes, esztétikus sorokat eredményez.

A MÁSOLÁS TECHNIKÁJA

Az idő fontos tényezője a gépírásnak, de mindig ügyelni kell arra, hogy a gyors tempó nem mehet a hibátlanúság rovására. A sebességet fokozni csak biztos másolási technikával lehet. Ezért először a hibátlanúságra kell törekedni, majd ezután növelhető a leütésszám.

Összefoglalás

"A gépírás tanulása folyamán sok apró – részben különálló – részcselekvés (mozdulat) tevődik össze, míg a gépírás készséggé válik és végül kialakulnak az automatizált cselekvések, illetőleg cselekvéssorok. A részcselekvések minden eleme külön odafigyelést, akaratit erőfeszítést kíván. A készséggé válás szintjeiben ezek a részcselekvések összeolvadnak, eggyé – folyamattá – állnak össze. Ekkor már rövidebb idő alatt, nagyobb biztonsággal, pontosabban, kisebb energiával tudunk gépelni, mert automatizálódtak a mozgásfolyamatok.

A begyakorolt, automatikus cselekvések kevésbé fárasztóak, de a hosszú időn keresztül azonos formában végzett automatikus cselekvések a monotónia következtében szintén egyhangúvá, unalmassá válhatnak."⁴

Arra kell tehát törekednie, hogy a másolási gyakorlatok végzése során is megtalálja a gépírás tanulásának, tudásfejlesztésének célját, és a sikerélmények átsegítenek a fáradtság, a monotónia, az egyhangúság vagy unalom érzésén.

A feladatok az esetfelvetés alapján mért (tesztelt) tudásszintjének megfelelően választhatók meg (növelhető vagy csökkenthető a gyakorlás mértéke).

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Az alábbi betűkapcsolatok és szógyakorlatok a szomszédos ujjakra eső betűk kapcsolatát tartalmazzák. Másolja le a szakaszokat a sorhosszúság megtartásával! Tekintete csak a másolandó feladaton legyen, annál is inkább, mert a betűkapcsolatok és szavak nem mindig logikusan követik egymást! Idegen szavak írása előtt ellenőrizze a szavak magyar jelentését (l. a gyakorlatsor után).

A huzamosabb gépelés fárasztó, ezért ajánlatos rövid szüneteket beiktatni, vagy az ujjak, a kéz, fej, vállak, szem tornáztatásával ellazítani a fáradt testrészeket.

A kezek egyenletes terhelése érdekében célszerű a két kézre eső gyakorlatokat váltakozva írnia, például: jobb kéz mutatóujj–középsőujj, majd bal kéz mutatóujj–középsőujj gyakorlatai.

⁴ Dr. Kalotay Kálmán: A gépírás tanítás módszertana. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1993. 68. o.

Egy-egy szakasz leírása után ellenőrizze munkáját, javítsa hibáját (például a szakasz újraírásával)!

Jobb kéz szomszédos ujjaira eső betűk kapcsolatai

Mutatóujj–középső ujj

jkjkj kjkjk jijij ijiji j,j,j hkhkh khkhk hihih ihihi

dajka ajkai lakja rakja dajka ajkai lakja rakja dajka

fejik bújik ijeszt kijön fejik bújik ijeszt kijön fej

kelj, merj, várj, hívj, kelj, merj, várj, hívj, kelj,

céhkép méhkast székhez fekhely céhkép méhkast székhez

hiszen hitel liheg ihlet hiszen hitel liheg ihlet hit

h,h,h zkzkz kzkzk ziziz izizi z,z,z ukuku kukuk h,h,

allah, cseh, céh, düh, allah, cseh, céh, düh, allah,

mészkö viszket rockzene fékzaj mézkő viszket fékzaj

mászik zizeg izgága vizes mászik zizeg izgága mászik

szemez, kitesz, képez, arasz, szemez, kitesz, képez,

lyukas fukar, kutat fakul lyukas fukar, kutat fakul

u,u,u uiuiu iuiui nknkn knknk ninin inini n,n,n uiui

apu, anyu, kapu, batyu, apu, anyu, kapu, batyu, apu,

huit bruit, kiutal fiukat huit bruit, kiutal fiukat

magunk ankét lakna veknit magunk ankét lakna veknit

futni vágni forint inasom futni vágni forint inasom

téren, szirén, talán, vagyon, téren, szirén, talán,

mkmkm kkmkm mimim imimi m,m,m mkmkm kkmkm mimim imimi

peremkő gemkapocs lakmároz szakmát, peremkő gemkapocs

mivel hamis szimat timsó mivel hamis szimat timsó mit

eszem, velem, rakom, érem, eszem, velem, rakom, érem,

Középső ujj–gyűrűsujj

klklk lkkl kokok okoko kökök ökökö k.k.k ilili lilil

raklap cékla falka lelke raklap cékla falka lelke rak

kocka lakos sokan tokos kocka lakos sokan tokos kocka

környék leköti öklel ökrös környék leköti öklel ökrös

Patrik. Benedek. Bánk. Erik. Márk. Ellák. Henrik. Ék.

filmez tiltás galiba liszt filmez tiltás galiba liszt

ioioi oioio iöiöi öiöiö i.i.i l,l,l o,o,o ö,ö,ö,...

kiont kiold soir oisif kiönt kiöl malmöi kiont kiold

Sári. Teri. Kati. Feri. Mari. Klári. Miki. Gabi. Ani.

tisztel, utal, sétál, tanul, épül, ápol, emel, kanál,

limfo, lento, ego, limfo, lento, ego, limfo, lento,

Malmö, Malmö, Malmö, Malmö, Malmö, Malmö, Malmö, Malmö,

kir., stb., vö., ti., kft., bt., zrt., elv., pl., ua.,

Gyűrűsujj–kisujj

lélélé élélé lálál álálá lúlúl ülúlú lplpl plplp lóól

lényeg felér éles megél lényeg felér éles megél felér

látja talár talál tálra látja talár talál tálra látja

túlevelű botfűlű fűlik lehűl, túlevelű botfűlű fűlik,

kalpag talpal paplan koplal kalpag talpal paplan talp

malór lelő ledől tőled, malór lelő ledől tőled, malór

lúlúl úlúlú lülül ülülü lólól ólóló l-l-l oéoéo éoéoé
 lúgos lúdtoll feldúl átnyúl lúgos lúdtoll feldúl nyúl
 belügy felült füttyül repül belügy felült füttyül repül
 faló kalóz ólban attól faló kalóz ólban attól faló ól
 bal-ga tel-jes vál-lal te-lel jól-lehet fe-lel je-lem
 poén poéta beléolt melléoszt poén poéta beléolt poéta

oáoáo áoáoá úoúoú opopo popop őoóó őoóó úoúoú oúoúo
 boák oázis ráolvadt aláolt boák oázis ráolvadt aláolt
 túolaj fúoldat gyopár operál porta pokol túolaj porta
 kőolaj főokosok kőolaj főokos, kőolaj főokosok kőolaj
 varjúok tanúoldal varjúok tanúoldal varjúok tanúoldal

oüoüo üoüoü oóoóo óoóoó o-o-o éoééé öeöéö öáöáö áöáöá
 menüoldal esküoldás menüoldal esküoldás menüoldal eskü
 sóoldat válóok, sóoldat válóok, sóoldat válóok sóoldat
 lo-vag ko-bak jo-gász to-vább le-o-molt be-olt le-omló
 eléönt beléöl eléönt beléöl eléönt beléöl eléönt beléöl
 aláölt ráönti aláölt ráönti aláölt ráönti aláölt ráönti

öüöüö öpöpö pöpöp őőőő őüüü úúúú üüüü őőőő őőőő
 túöltés fúöntő túöltés fúöntő túöltés fúöntő túöltés,
 töpreng röpít pörköl söpör töpreng röpít pörköl söpör
 előv főördög előv főördög előv főördög előv előv
 fiúöltöny borjúöröm fiúöltöny borjúöröm fiúöltöny fiú
 menüötlet revüöröm menüötlet revüöröm menüötlet revü,

lóöröm hóördög, lóöröm hóördög, lóöröm hóördög lóöröm

ö-ö-ö é.é.é á.á.á ú.ú.ú p.p.p ő.ő.ő ú.ú.ú ü.ü.ü ó.ó.ó

tö-rö-kös gö-rö-gök meg-ön-tö-zi el-ö-rö-köl tö-rö-kös

Elé. Mellé. Felé. Belé. Néhányé. Reményé. Tiedé. Elé.

Rá. Alá. Paddá. Tóvá. Hajóvá. Naggyá. Forróvá. Orvossá.

Jókedvű. Jóképű. Nemes szívű. Billentyű. Egynevű. Fésű.

Ép. Lép. Tép. Terep. Szép. Kép. Telep. Nép. Táp. Kalap.

Mező. Tető. Fedő. Jenő. Villó. Merő. Küllő. Mérő. Ülő.

Tanú. Borjú. Varjú. Jómódú. Nagyvonalú. Jóakarató. Ujjú.

Menü. Eskü. Bürü. Revü. Ürü. Menü. Eskü. Bürü. Revü. Ü.

Tó. Hajó. Rakodó. Jövendőmondó. Kakukkszó. Magánhangzó.

Bal kéz szomszédos ujjaira eső betűk kapcsolatai

Mutatóujj-középső ujj

fdfdf ddfdf fefef efefe fcfcf gdgdg dgdgd gegeg gcgcg

csúfdal döfdös hídfő kádfa csúfdal döfdös hídfő kádfa

fehér kifej efelől kefél fehér kifej efelől kefél fej

széfcseré ráfcsat lucfenyő akácfát széfcseré lucfenyő

vagdal tagdíj földgáz vadgalamb vagdal tagdíj földgáz

égeti legel megél tőzeg égeti legel megél tőzeg égeti

végcél jogcím lécgát arcgél végcél jogcím lécgát arc,

tdtdt dtdtd tetet etete tctct rdrdr rerer erere rcrcr

pótdíj átdob fáradt ijedt, pótdíj átdob fáradt ijedt,

tehát vétel etika követ tehát vétel etika követ tehát

átcipel életcél filctoll harctér átcipel életcél filc

erdő kard drága drót, erdő kard drága drót, erdő kard
 remek béres erény kerül remek béres erény kerül remek
 tárca harci láncre filcre tárca harcias láncre filcre

crcrc bdbdb dbdbd bebeb ebebe bcbcb vdvdv vevev vcvcv
 dibdáb labda ködből vádból dibdáb labda ködből vádból
 belső éjben ebéd, véreb belső éjben ebéd, véreb belső
 lábcsont habcsók arcbőr ércben lábcsont habcsók arcbőr
 révdal övdarab kedv nedves révdal övdarab kedv nedves
 vendég nézve evező kevés vendég nézve evező kevés evő
 távcső névcikk arcvonás akácvirág távcső névcikk akác

Középső ujj-gyűrűsujj

dsdsd sdsds dwdwd wdwdw dxdx d esese seses ewewe wewew
 hadsereg zöldség rozsdá mosdó hadsereg zöldség rozsdá
 dwarf goodwill powder bawdy dwarf goodwill powder bawdy
 képes heves sekély keserű képes heves sekély keserűen
 lewd ewig wendig shower lewd ewig wendig shower ewig

exexe xexex cscsc scscs cwcwc wcwcw xcxcx cxcxc ewxse
 hexóda expozé xenon textil hexóda expozé xenon textil
 császár kalács frisch schnell császár kalács schnell
 newcomer lawcourt newcomer lawcourt newcomer lawcourt
 excitál excudit excedens excepció excitál excudit exc

Gyűrűsujj-kisujj

sasas asasa sqsqsq sysys sísís wawaw awawa wqwqw qwqwq
 salak rózsa hasát kasza salak rózsa hasát kasza salak

squash squire mosque squash squire mosque squash squi

syrinx systole lágyság mélység syrxinx systole lágyság

síléc visít sísapka kísért síléc visít sísapka kísért

wahr, waise dawider jawohl wahr, waise dawider jawohl

wywyw ywywy wíwíw xaxax axaxa xqxxq xxyyx yxyxy xíxíx

shadowy lawyer byword baywindow shadowy lawyer byword

exact xanto faxol axial exact xanto faxol axial exact

exquisit exquisit exquisit exquisit exquisit exquisit

xylol xylem asphyxia suffyxum xylol xylem asphyxia xy

elixír fixíroz, elixír fixíroz, elixír fixíroz elixír

Idegen szavak jelentései: asphyxia: fulladás (lat.); axial: tengely szerinti irány (lat.); bawdy: trágár (ang.); baywindow: zárt erkély (ang.); bruit: zaj (fr.); byword: közmondás (ang.); dawider: ellene (ném.); dwarf: törpe (ang.); elixír: csodaszer (arab); ewig: örökös (ném.); exact: egyértelmű (lat.); excedens: felesleges (lat.); excepció: kivétel (lat.); excitál: felingerel (lat.); excudit: metszette (lat.); exposé: előadás (fr.); exquisit: kiváló (lat.); fixíroz: valakit kihívóan néz (lat-ném.); fixen: biztosan (lat-ném.); frisch: friss (ném.); goodwill: jóakarát (ang.); hexóda: elektroncső (gör.); huit: 8 (fr.); jawohl: rendben (ném.); lawcourt: bíróság (ang.); lawyer: jogász (ang.); lento: lassan, lewd: buja (ang.); mosque: mecset (ang.); newcomer: jövevény (ang.); powder: por (ang.); publicworks: közművek (ang.); schnell: gyorsan (ném.); shadowy: árnyékos (ang.); shower: zápor (ang.); squash: összeprésel (ang.); squire: földesúr (ang.); squall: sikoltás (ang.); suffyxum: nyelvtani toldylék (lat.); syrxinx: pánsíp (gör.); systole: a szív működés első szakasza (gör.-lat.); wahr: igaz (ném.); waise: árva (ném.); wendig: fürge (ném.); xanto: sárga- (gör.); xenon: egy kémiai elem (ang.); xylem: fa része, rendeltetése a vízszállítás (gör.); xylol: a műanyaggyártás anyaga (gör.).⁵

Szógyakorlatok

Az alábbi szógyakorlatok a betűtanulás összefoglaló anyagát tartalmazzák – a betűk tanulásának sorrendjében. Másolja szakaszonként a szavakat, és mindegyik után ellenőrizze, javítsa munkáját! A hibás szavakból írjon egy-egy hibátlan sort!

⁵ Forrás: Idegen szavak és kifejezések szótára (szerk.: Bakos Ferenc). Akadémiai Kiadó, Budapest

Válasszon az írástempójának megfelelő tempójú zenét – lehetőleg szöveg nélkülit –, és írja a gyakorlatot a zene ütemére!

faj kés fal kas séf dél dal ék lé éj add sas ék lé éj

faék alja késs fala alak ajak akad dala adalék alakja

kié éli dia kiad sikk kiéli ladik fiaddal kifli kissé

fiai sisakjai ifjakkal illik akik késik siklik idilli

élt félt talaj sajt lakat adtak féltés sast kast dalt

akit fakadt tilt tajték késtél akiét lift alélt titka

média film damilt alkalmas fiamat sima majd maiak mit

adjam almalét diadalmas ima falaimat akadémia mifélt

talál áldás állam játék táj diák másík ásatás kitalál

aláás kilátás sétát diétás sálját kiásta lakás tiltás

tágas iga magas mégis magad még légi gátak jég addigi

ága tagja faggat magas gátak tagadás magja kiég idáig

mer jeles mese jeges megáld kiemel légies delel eddig

teljes fel fejedelem kikelet sejtelmes kiejt feltétel

szelet zajlik felez szemez élez lélegzik szakad magáz

gázzal széles zsák fedez levelez gézzel edzést leszek

lomos mosogat oldalaz okoskodik magasodik tagolt told

szomszéd motoz foltoz koszos kiosztás olajos toldalék

formális korall romos akkor sorsolás fodros akkora ér

orr jogar sáros társaság máris tárolás szoros rosszak

őrség őserdő főleg létező élő merő erdő érdeklődő erő

elszegődik őrlőmalom őrségváltás ókelme legelőt tőlem
nomád menne fintorog nálam fenti némán néger jelentem
tenni fantáziál szentel rontás normális nitrát génjei

tenyésztés gyártást nyeles folyik gyatra légy nyárias
menyasszony folyadék latyakos jegyesek gyertya aránya
sótlan matató golyó korzó ósdi órákról szónokol mókás
bóklászó jótétemény gól kifaggató sóska óriás sótartó
vidám viselkedik velem védekezik kavargat viadal svéd
óvakodik vasaló rivalda vajda tavaly magvas kivasalta

pajkos lépked polgárság padsor képvisel perlekedik ép
port lepke lopakodó pakol propagál papiros parasztság
unalmas várjuk elfordul uralkodik ráugrik lyukas utas
fuldokol elárulta utazás tudakozódik tudomány parádés
békeség november borbély babér tábornok boldog bájos
uborkát mobil borotva biblia birtokol amennyiben bank

töltés zöldell közös közönség törvényes először vörös
föld ötletes örökösök könyv között rövid költség öböl
pihenő hangtalan halvány hanem hasonló viharos fahéj,
hangfal hidrogén beruházók hitelező foglalhat ruhatár
takarít íme ígéretet terít nyílás állapot lefordít híd
írás kísér így lízing mozdít indítvány díszít színész

narancs kenőcs makacs acél pácol citrom roncs harcolt

matrica megcsappan kecsgetet csillogás cérna rágcsáló
 súlyos úgyis megújul útvonal húzását újjáépít ezentúl
 képűjság túrázik újrahatszósítás garnitúrák ponthúzás
 reflex taxi xilofon extra oxigén faxol lexikon textil
 xerox xilit xénia xantin xilem xerózis xilem expressz

kiürül lüktet külügy csügged terület tünemény tüntető
 ügyvéd süket büntető küldetés üveglap külváros kiürül
 watt winchester wurlitzer wolfram walkover welcome wx
 műanyag egyértelmű gyűjtőcím műhely fűrésztelep betűz
 kitűzte műveltség kétjegyű gömbölyű betűtípus gyűjtés
 quaestor plusquam quint quartz quadrilla querela quai

Szókapcsolatok

a) Másolja az alábbi szókapcsolatokat szakaszonként folyamatosan, sorváltás nélkül! Ügyeljen a vessző használatára! Ha hibázott, kezdje újra a szakasz másolását! Fokozottan figyeljen egyes szókapcsolatok toldalékos alakjaira (nem mindig a szokásos toldalékelem kapcsolódik egy-egy szóhoz).

b) A szókapcsolatokat írja külön-külön egy-egy percig!

a feladatok kapcsán, kritériumok alapján, konkrétan ez azt jelenti, joga és lehetősége van, az elmúlt években, ennek segítségével is lehetséges, bevezetik a piacra, adott körülmények között, kizárólag ennek tudatában, az elmúlt időszakban, a program keretében, új gyakorlatot kell kialakítani, szükséges lenne hosszasan fenntartani,

ez azt is jelentheti, hogy nagyobbak a lehetőségeink,

az erőforrások kiaknázása, a hatékony felhasználása érdekében, ezt meg kell tenni, jelentősen változtak a körülmények, ezzel a jelenséggel is találkozunk, ennél sokkal bonyolultabb a helyzet, az adatok jól mutatják,

azzal is számolnunk kell, erre az időszakra vonatkozik,

Mondatok

A mondatokat lehet írni egymás után többször, vagy folyamatosan, szakaszonként, esetleg 1–5 percig tartó időre, akár többször megismételve egy-egy mondatokból álló másolási gyakorlatot. Fontos, hogy a munka gépírási és helyesírási szempontú ellenőrzésére, a hibák javítására is sor kerüljön.

Írja az alábbi idézeteket⁶ (a szerző neve nélkül) soronként háromszor, majd másolja le egyszer a sorokat folyamatosan! Hibázás esetén írja újra a hibás mondatot!

A természet ingyen nem adja kincsét. (Shakespeare)

Esni csak lefelé lehet, felfelé soha. (Jókai Mór)

Az ember annyit ér, amennyit használ. (Széchenyi István)

A munka az egyetlen gyógyír a keserűségre. (Csajkovszkij)
Korlátok között mutatkozik meg, ki a mester. (Goethe)

Az idő mindig alkalmas jó tettek megtételére. (M. Luther King)

Álmokban és szeretetben semmi sem lehetetlen. (Arany János)

Óvakodj attól, ki távol lévő barátját ócsárolja. (Horatius)

Az emberek szívesen elhiszik azt, amire vágnak. (Julius Caesar)

Megszokás folytán az állandó munka könnyűvé válik. (Démokritosz)

Az alábbi idézeteket⁷ másolja le sortartással egyszer (a szakaszok között nem kell üres sort hagynia), majd mondatonként ismétlje egy-egy percig! A sor végén lévő számok a mondatok leütésszámát jelzik, amelyek segítenek az egyperces másolások leütésszámának kiszámításában. Ügyeljen rá, hogy a gyorsaság nem mehet a hibátlanság rovására!

Semmi sem különösen nehéz, ha kis munkákra osztod. 51

Szeresd az igazságot, de bocsáss meg a tévedésnek. 51

A műveltség jó sorsban ékesség, balsorsban menedék. 52

A világon nem a tudomány, a szeretet művel csodákat. 53

Az emberek csak azt szeretik, akinek jól megy a sora. 54

⁶ Forrás: <http://idezetek.org> – 2010. 07. 26.

⁷ Szerzők az idézetek sorrendjében: Henry Ford, Voltaire, Bryan White, Arisztotelész, Eötvös József, Ovidius, Leonardo da Vinci, Arisztotelész, Abraham Lincoln, Albert Einstein

Forrás: <http://idezetek.org> – 2010. 07. 26.

Minden embernek természete, hogy törekszik a tudásra.	54
A legnagyobb és egyben legkisebb uralom, az önuralom.	54
Soha nem növünk fel igazán, csak megtanulunk viselkedni.	58
Nem érdemes a hibáinkat elkövetni, ha nem tanulunk belőle.	59
Nem kell megértenünk a világot, elég, ha eligazodunk benne.	60

Szöveg másolása

Ha időre írja a másolást, célszerű kiszámolnia a leütésszámot is – különösen a tízperces másolásokét –, így folyamatosan nyomonkövetheti a teljesítményét. A későbbiekben kövesse figyelemmel a teljesítménye alakulását. Hosszabb és kitartó gyakorlás esetén a teljesítménye növekvő tendenciát mutat majd. A fentebb említett munkatípusokat bemutató görbén is látszik, hogy minden igyekezete ellenére megtorpanás következhet be. Nem szabad elkeserednie, türelmetlenné lennie, ez a gépírástanulás folyamatában szinte törvényszerű állapot. Kitartó gyakorlással, a tanára javaslatait, tanácsait követve hamar túllendülhet ezen a stagnáló időszakon.

Másolás közben csak a szövegre és a hibátlan írásra koncentráljon. Ezt nem korrigálással, hibajavítással kell elérnie, hanem a saját írastevékenységét kontrollálva. Írás közben is észre kell vennie a hibákat, de nem szabad megállnia. Hosszabb ideig tartó (pl. 5–10 perces) másoláskor be kell osztania szellemi energiáit, hiszen figyelme nem lankadhat a másolás elejétől a végéig.

Másolás közben is tartsa be a tízujjas vakírás szabályait! A tekintete folyamatosan a másolandó szövegen legyen. A leírtak ellenőrzésére és az esetleges hibák javítására a másolást követően kerüljön sor.

Másolás előtt olvassa el az alábbi szöveget, majd írja le a sorok megtartásával! Ellenőrizze a munkáját, és javítsa az esetleges hibáit! A hibás szavakat a szövegszerkesztő kiemelésre szolgáló valamely funkciójával (aláhúzás, félkövér stílusú karakter) jelölje, és a hibás szavakból vagy sorokból írjon egy-egy hibátlan sort!

A hibajavítás után írjon tízperces másolást a sorok megtartásával vagy folyamatosan (enterezés nélkül)! Folyamatos másolás esetén a sorvégi elválasztójelet nem kell írnia. Ha a szöveget időn belül leírta, kezdje újra! Számolja ki a leütésszámot is – ezt a hibaszámokkal együtt jegyezze fel!

Regélő várak⁸

⁸ Csorba Csaba: Regélő váraink. Magyar Könyvklub, Budapest, 1997. 5. o.

Múltunk leglátványosabb, legromantikusabb emlékei a várak látszó bércek tetején, erdők sűrű- 117	59	Megközelíthetetlenek
jében, vizek partján, városok közepén egyaránt rájuk talál 176		
az ember. Van, amelyikből már csak árok és sánc vagy alak- 236	236	
talan omladék maradt, a másoknak több emelet magasságba 292	292	
nyúlnak csonka falai, s akad jó néhány, amelyik ma is lak-351		
ható állapotban múzeumként kínálja látóivalóit. Vannak 407	407	
olyan várak, amelyek úgyszólván egyetlen toronyból álltak, 466	466	vannak olyanok,
amelyek akkorák, mint egy-egy középkori 522	522	
város. Vannak várak, amelyek múltjához titokzatos törté- 580	580	
netek, legendák tapadnak, másokat védőinek hősiessége 637	637	
vagy hitványsága tett híressé-hírhedtté. Más várak keser- 693	693	
vek, fájdalmak egykori helyei, de olyanok is akadnak bő- 750	750	
ven, amelyek a kultúra vagy a boldogság otthonai voltak. 807	807	
A Kárpát-medencében oltalmat jelentő várakat árkokkal, 864	864	
sáncokkal védték, olykor ugyanis a katonaság telephelyei 921	921	
voltak, erődként funkcionáltak. A későbbiekben ott emel- 978	978	
tek várakat, ahol a védelem miatt fontos volt, vagy a 1033	1033	
birtokok határai mentén. Nem mindig a legmagasabb, hanem 1092	1092	
a meredekebb, de alacsony hegy adott nagyobb védelmet. 1146	1146	
A várépítés kedvel helye volt a kiemelkedő halom is, ame- 1205	1205	
lyet általában mocsár védett. Fontos volt ugyanis, hogy 1262	1262	

mennyire tudják távol tartani ellenségeiket. A vár alak- 1320
ját, formáját, magasságát befolyásolták a terep adottsá- 1377
gai. A nagybirtokosok rangjuknak megfelelő várat emeltek. 1436

Tesztelje újra az írását, ellenőrizze másolási teljesítményét az esetfelvetésben szereplő mondatok írásával! A mondatok közül melyiket sikerült most leírnia egy perc alatt hibátlanul? Remélhetőleg a sok és kitartó gyakorlás eredménnyel járt, és továbbléphetett egy szakasszal!

Ha ez nem sikerült, vagy még tökéletesebb tudásra vágyik, végezze el a következő feladatokat is! Ne feledje: "A munka az egyetlen gyógyír a keserűségre." (Csajkovszkij)

MUNKKANYAG

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Az alábbi szógyakorlat⁹ soraiban keresse meg az ismétlődő, gyakori betűkapcsolatot! Írja ezeket szakaszonként egy sorba, és ismétlje meg a betűkapcsolatokat kétszer!

Másolja le sortartással a szógyakorlatot! A szakaszok között tartson szünetet!

szilárd használat veszélyes természetes százszor rendszerint
elmélet jellemző mellőzés jellegű elhárít levelezés ismételt
betét betűz betegség betyár hirdet billeget szeret helyeztet
gyors gyáva gyalog hagyhat meghagy gyümölcs gyűlölet egymást
hengerel elevenen ellenáll benne rendezvény keményen pénzben
körte tejtermelés segített steril szeletel szemetes tehetség
fészek említés építész lelkesz merész erdész tengerész későn
ellenőrt levelezik lebújik legény délelőtt díszlet rendetlen
egyensúly egysége egyszerű együtt egyetért elegyít megbeszél
együttes felnőtt tudott élettelen futtat mellettem féltették
általános fiatalság tavaszról foltoztat váltakozik alaptalan
verseny termel gereblye keverék sereg október fegyvert deres
hímez mementó mennyiség mester ementáli nemez beremeg címert

⁹ A gyakorlóanyagot ld. bővebben: Jakabné dr. Zubály Anna: Írásgyakorlatok haladó gépirók számára. Bessenyei Kiadó, Nyíregyháza, 1994.

odanéz állandó hosszan anyanyelv formában hangulat ingatlant
angyal alávaló baloldali balsors talált alárendelt alattvaló
lazaság gazdaság azért azonban gazdálkodás ugyanaz szavazata
hatalmas gyakorlat futtat áldozat izgatott miattam katolikus
sekély meredek lélek gyermek cselekedet reklám teknős péntek
pakol akkor lakatlan zakó akol csatlakozik faktor fakultáció
zerge zene vazelin zeke kazetta szende szerény szegény rezege
kerék fekete kefe bakelit kerül fecske lecke kellemes keszon
csere meredek rendelet erre rendezvény repülőgép retek reked
mese esernyőt baleset testvér mérges szilveszter messzeségek
nyár fénylő nyak kétnyelvű tenyérszi küldemény gúnyol tenyér
kérnek keneget tesznek jelenet bennem rögzítenek szenes neki
frissít iskola kisszótár reálisan tisztel tiszta listavezető
elemzés csemege demokrácia semmilyen emelete nyereség lemez
másképp óvodás vásárlás túrázás vonzódás nyomdász támadásait
hangol pokol ollóz hódoló holland volt katolikus szolmizálás
rebben elbeszél lebben beletesz bensőséges betű belül benzin
táncol könyvtár átállnak folytatást hígítás kristály nyitány
elkötelez előlegez végez befejező helyezkedik megmérgez élez
állam malac kalap lakóházak latolgat alakul lapkiadó szaladt
változik szakáll fatális áll kálium málnás áldás szekál álom
vezérkar vezényel vezéralak törzsvendég vezércikk végveszély
tegnap vágna onnan Havanna módosítana rokona várna nagy róna
feltalált megfelelt bazalt ültetvény örült poroltó költemény
tábor dekoráció forrás orbánc horgony komfort szomorú ország

áztat veszteség biztonság öltöztet káposzta meztelen osztály
minta színtelen hetente parlament köntös érintés vontat bont

kazán bánt sánta mánia szánkó propán szájalom rántás kántort

kerti fürt sertés mártogat bort kartács part szűrt szertelen

link finom inkák kokain minőség integet érint zsineg szerint

kellemetlen fellendülés hall kullog tallér mellesleg kolléga

jog forog lobogó topog fogalom morog tocsog fogad locsog fog

onnan monológ kongó monodráma borong dongó mondat ponton ont

kevesen semmi pezseg fessen sereg nincsen cselekedjék sellők

kísér értelem kérő mérték kacér érték cérna érdekében bérlők

karját tarol garzon gyarló maradandó karkötőt harapós takart

haramia semmitmondó semmit miattam milyen valamikor mihaszna

tészta térhatás félreértés megtépáz jelentést figyelmeztetés

tudott kotta otthonosan potroh hallotta gyapot palotát fotós

bagoly csekély fogoly harkály mosolygó akadály tavalyi gally

ragasztók ragadás harapós kirakó maradandó karambol lakosára

hogyan ahogyan bárhogyan sehogyan akárhogyan valahogy hogyléte

hatos szántok vártatok toronyóra tolakodóan tompító toborzás

kormány koros korszak kovács kortársra korsó vakolat kockázik

kiáll kimegy kitesz kifer kitekint kiigazít kivételez kijárt

fontos pontos ostor motoros alapos számos habos hangos város

őrség szépség feledékenység jelenség törékenység szellemiség

védett dehogy védettség szédeleg decemberi kiderül felderítő

barát barna akrobata abbahagy abbamarad babaarc babér bűnbak
 kényszer fekhelyén tényleg helyénvaló mélyén kéneső lényeges
 szavatol valaha valamilyen vallás lavina valóság ravasz való
 pecsenye csecsemő csócsál harcsát csonttörés csermely tócsát
 erősít ítélet merevít szállít tanító utasítás veszít számító
 február megfelelő feldúlt lefekszik fegyelem kétfelé felmond
 szegel régen végeredmény gejzír idegesen végleges időlegesen
 terelőút savanyút gémeskútból hajdút útburkolat kút útközben
 törölköző közönség özönvíz evőeszköz földhözragadt hétköznap
 egyetlen kegyes szégyell egyenlet jegyek megye kegyes legyen
 tutaj egykutya utálat gutaütés utoljára futballista teutánad

2. feladat

a) Másolja le az alábbi idézeteket¹⁰ sortartással! A mondatokat többször is írhatja (a sorokat vagy a teljes szakaszt ismétélheti).

Az igazi vezető nem keresi, hanem megteremti a konszenzust.

Mindenki tévedhet, de csak a balga ragaszkodik tévedéséhez.

A munkának csak akkor van méltósága, ha szabadon választják.

Aki nem madár, az ne akarjon fészket rakni a szakadék tetején.

Az ember csak a bajait szereti számon tartani, az örömeit nem.

b) Írja le röviden a fenti gondolatok rövid értelmezését!

¹⁰ Forrás: <http://idezetek.org> – 2010. 07. 26.

Szerzők az idézetek sorrendjében: Martin Luther King, Cicero, Albert Camus, Friedrich Nietzsche, Dosztojevszkij

3. feladat

a) Másolja folyamatosan – enterezés nélkül – az alábbi mondatokat! ¹¹ Ügyeljen arra, hogy a sor végén lévő elválasztójelet nem kell írnia! Ebből adódóan a sorai a mintafeladathoz képest eltérőek lehetnek.

Légy ura indulatodnak, mert ha az nem engedelmeskedik, 56

parancsolni fog. Bármit cselekszünk másoknak, azt is 110

mind csak magunknak cselekedjük. Mindig bocsáss meg el- 167

lenségeidnek – semmi sem bosszantja őket ennél jobban. 222

Minden nagyság kicsiség is, mert van még nagyobb, vagy 278

ha nincs, lehet. Tapasztalást pénzért venni vagy hagyo- 335

mányképpen kapni nem lehet. A becsületes élet legbiz- 390

tosabb útja az, hogy azok legyünk, aminek látszunk. Az 446

okos emberek megoldják a problémákat, a zsenik pedig 499

megelőzik őket. Az emberek egymásért születtek; vagy 554

tanítsd, vagy túrd hát őket. Ha szeretünk valakit, nem 610

sokáig emlékszünk arra, hogy megbántott bennünket. A 664

bajból leggyorsabban úgy jutunk ki, ha egyenesen ke- 717

resztülvágunk rajta. Szerencsés az, aki kevés pénzzel 772

boldog, szerencsétlen az, aki sok pénzzel boldogtalan. 827

b) A fenti idézetek szerzői világhírű személyek! Írja le, Ön mit tud róluk?

Szerzők neve az idézetek sorrendjében:

¹¹ Forrás: <http://idezetek.org> – 2010. 07. 26.

Horatius: _____

Gárdonyi Géza: _____

Oscar Wilde: _____

Weöres Sándor: _____

Széchenyi István: _____

Szókratész: _____

Albert Einstein: _____

Marcus Aurelius: _____

Dosztojevszkij: _____

Robert Frost: _____

Démokritosz: _____

4. feladat

a) Olvassa el az alábbi szöveget, majd másolja le figyelmesen! Írja folyamatosan a szöveget (enterezés nélkül)! A kiemelt szavakat nem kell aláhúznia.

Gondolkoznak-e a gépek?¹²

Egy fél évszázaddal ezelőtt a tudomány azt ígérte,	52
hogy majd az ember képére alkot robotokat. Abban az	105
időben a kutatók meg voltak győződve arról, hogy a	156
gépek hamarosan képesek lesznek utánozni alkotóikat.	209
Néhány újdonság ugyanis, például az első sakkautomata	264
és az első számítógép, amely bonyolult egyenleteket	316
tudott megoldani, szárnyakat adott a képzeteknek. Az	370
első robotok nemcsak reménykeltőek, hanem ijesztőek	422
is voltak, hiszen félő volt, hogy az ember helyébe	473
lépnek. Ma már tudjuk, ezek az intelligens gépek nem	527
félemlítenek meg senkit. A gépeket csak arra progra-	581
mozzák be, hogy elvégezzenek egy sor sztereotíp és	632
egyszerű feladatot. Ha elhagyják a behatárolt biro-	685
dalmukat, semmire sem jók, hiszen a robotok a legpa-	738
rányibb képzelőerővel vagy találékonysággal sem ren-	791
delkeznek. A kutatók elismerik, hogy az elektronikus	845
ember nem született meg. A robotokból ugyanis hiány-	899
zik maga az intelligencia, az alkalmazkodóképesség,	951
az intuíció. A kutatók azon dolgoznak, hogyan lehet	1004

¹² Kalandozások a titkok birodalmában. Reader's Digest válogatás, 1996. 203. o.

a gépeket megtanítani arra, hogy következtetéseket	1055
vonjanak le a tapasztalataikból, a megfigyelésekből	1007
vagy a hibáikból, és új magatartásformákat találjanak ki. Míg az első generációs robotok csupán vakon	1159
és betű szerint hajtották végre a parancsokat, addig	1212
az új generációs robotok ennél jóval többre képesek.	1265
	1319

b) Írja egymás után folyamatosan a szövegben aláhúzott hosszú szavakat, és ismétlje meg háromszor!

c) A szöveg tartalma alapján válaszoljon az alábbi kérdésekre!

1. Mikor kezdtek a kutatók robotokat alkotni?

2. Mik voltak az első "okos" gépek?

3. Mire programozzák még ma is az intelligens gépeket?

4. Mi hiányzik a robotokból, amire az ember képes?

d) Értelmezze a szövegben előforduló idegen szavakat!

sztereotíp: _____

intelligencia: _____

intuíció: _____

5. feladat

a) Olvassa el az alábbi szöveget, pótolja a szövegösszefüggésnek megfelelő toldalékokat a kipontozott helyen (a pontok száma a toldalék leütésszámát is jelzi)!

b) Másolja le a szöveget a kiegészített toldalékokkal! A másolás készülhet sortartással vagy folyamatosan, enterezés nélkül. Ez utóbbi esetben kapcsolja be a szövegszerkesztő automatikus elválasztását, és állítsa a sorrendezést sorkizárt típusúra!

A fenntartható fejlődés¹³

A fenntart... fejlődés, melyen belül különböző gazdasági, környezeti és társadalmi dimenziókat különíthet... el, az Európai Unió átfogó célkitűzése. A versenyképesség és a fenntartható... két egymást kölcsönösen erősítő koncepció. A kormány igyekszik a vállalatok boldogulását elősegítő körülmények.. megteremteni, ily módon biztosítva, hogy minél nagyobb mértékben hozzájárulhassanak a fenntartható fejlődés.... A vállalatok társadalmi felelősségvállalása a minél versenyképes... Európa megteremtését célzó törekvés nélkülözhet.....

és természetes ellenpólusa. A felelősségteljes üzleti magatartás elengedhetetlen ahhoz, hogy sikerüljön megerősít... a bizalmat a piaccgazdasággal, az egyre nyitottabbá váló kereskedelemmel és a globalizáció... szemben. A fenntartható fogyasztásról, termelés... és iparpolitikáról szóló cselekvési terv célja, hogy a környezet terén jelenleg tapasztalt kihívások.. versenyképes gazdasági lehetőségekké alakítsa át.

A szöveg terjedelme: kb. 950 leütés

6. feladat

a) Olvassa el az alábbi szöveget, javítsa az aláhúzott szavak helyesírási hibáit! Ehhez ismételve át a földrajzi nevek helyesírási szabályait (ajánlat: A magyar helyesírás szabályai c. kiadvány 173–184. pontjai).

¹³ Fenntartható és felelősségteljes üzleti gyakorlat. <http://ec.europa.eu> – 2010. 07. 26.

b) Másolja le a szöveget helyesen! Írja a szöveget folyamatosan, enterezés nélkül!

Barangolás a Börzsönyben¹⁴

A Duna kanyartól kezdődő északi-középhegység legkedveltebb hegyvidéke: a Börzsöny. A palócföld hegységei között a legszebb és a legvadabb. Lényegében egyetlen hatalmas ősvulkán, amely 18–19 millió évvel ezelőtt rendkívül heves kitörések során született. A hegységet nem borítja összefüggő erdő, a vulkáni hegyek között az üledékes térszínen széles szántóföldek húzódnak, és számos település bújik meg a hegység belsejében. Különösen impozáns a déli oldala, amelyet a szűk Visegrádi szoros szegélyez. Mai formái meglepően híven őrzik az ősvulkán egykori szerkezetét. A főgerinc északkeleten, a Fekete-völgy és a Kemencepatak találkozásánál kezdődik, első jelentős csúcsa a Godó vár. A következő szép csúcs a Miklós-tető, majd a Magos fa. A nagyjából Észak–Dél irányú főgerinc másodlagos vízválasztó az Ipoly és a Duna között. Nyugati oldala rendkívül meredeken szakad le, mert a Fekete-völgy mélyen belevágódott. A meredek oldalon lévő sziklacsoportok közül a legszebb az Oltárkő. A főgerincből kiágazó oldalgerinceken 6–700 méter magas csúcsok ülnek. Ezek közé tartozik a Nagy-Oros-bérc, a Rakottyás bérc és a málna-hegy. Hasonlóan vulkáni törmelékekből épül föl a Három hárs és a Magas-Tax. Ugyancsak a Magas-Börzsönhöz számítják a Fekete völgy nyugati oldalán húzódó gerincet. Ennek csúcsai északról dél felé a Jancsi hegy, a Holló-kő és a Várbükk, amely után a gerinc délnyugatra fordul és a Magyar hegyen keresztül nagy Börzsöny irányába ereszkedik alá. A Magas-Börzsönyt a Csóványos keleti oldalán induló Kemencepatak választja el az Északi-Börzsöntől. Ez egymástól eltérő geológiai felépítésű hegycsoportokból áll. A viszonylag magasabb hegyek: Kőszirt, Kámor, Kő ember, Bugyihó. A hegység Nagy-Börzsöny és Márianosztra közötti délnyugati részét Nyugati-Börzsöny néven különítik el. Csak a legmagasabb csúcsa, a Nagyirtás-puszta feletti NagySas-hegy éri el a 600 méteres magasságot.

A szöveg terjedelme: kb. 1960 leütés

7. feladat

Tesztelje újra gépirástudását! Írja az alábbi idézeteket¹⁵ egy-egy percig! Csak akkor léphet a következő idézetre, ha hibátlanul írta le az előzőt! (Az idézetek szerzőit nem kell írnia!)

Az, aki még sosem követett el hibát, valószínűleg még sosem próbált semmi új dolgot.
(Albert Einstein) 85

Ha az ember minden elvárásnak eleget akar tenni, minden bizonnal túlbecsüli saját képességeit. (Goethe) 97

¹⁴ Börzsöny, Cserhát útikalauz. Szerk.: Szathmári Tamás. Budapest, 1982.

¹⁵ Forrás: <http://hu.wikipedia.org> – 2010. 07. 26.

A büszkeség olyan kalauz az életben, mely az embert sokszor vízre viszi, sokszor jégre viszi, de sárba sohasem viszi. 118

(Jókai Mór)

A szenvedély él és vár valahol, nem enged el. S ez jó így. Nem igaz, hogy teljesen céltalan életed és munkád. Valamit még akar veled az élet. (Márai Sándor) 142

Hatalmas különbség van aközött, hogy hallasz valamit, meg hogy figyelsz rá, legalább akkora, mint aközött, hogy látsz valamit vagy tudsz dolgokat. (Meg Cabot) 146

Ne gondold, hogy ami neked nehezedre esik, az emberileg lehetetlen. Inkább úgy fogd fel, hogy ami emberileg lehetséges és megszokott, azt te is elérheted. (Marcus Aurelius) 156

Jegyezd meg jól, de ne csüggedj soha, remény, csalódás, küzdelem, bukás, sírig tartó nagy versenyfutás. Keresni mindig a jót, a szépet, s meg nem találni – ez az élet. (Madách Imre) 169

Ha olyannak látjuk az embereket, amilyenek, akkor rosszabbá tesszük őket; ha viszont úgy kezeljük őket, mintha azok lennének, aminek lenniük kellene, akkor segítjük őket azzá válni, amivé képesek. (Goethe) 198

A felhő nem tudja, miért épp erre száll, s miért épp ily sebesen. Érti a késztetést: most erre van az út. De az ég tudja az okot és a célt minden felhő mögött, s tudni fogod te is, ha elég magasra szállsz, hogy túlláss a láthatáron. 236

(Richard Bach)

MEGOLDÁSOK

1. feladat

sz el et gy en te és le eg tt

ta er me an al az at ek ak ze

ke re es ny ne is em ás ol be

tá ez la ál ve na lt or zt nt

án rt in ll og on se ér ar mi

té ot ly ra ho to ko ki os ég de

ba én va cs ít fe ge út öz ye ut

2. feladat

Idézetek értelmezései:

1. A konszenzust megteremtő vezető határozott.
2. Az értelmes ember elismeri tévedését.
3. A parancsra, utasításra végzett munka nehéz, az önként vállalt munkát örömmel végezzük.
4. A baj, nehézség közepette is keresni kell a biztonságot.
5. A negatív beállítottságú ember keseregni, panaszkodni szeret, az optimista a kellemes dolgokra gondol.

3. feladat

Az idézetek szerzői¹⁶

Horatius: (Venusia, ma Venosa, Olaszország, Kr. e. 65. december 8. – Róma, Kr. e. 8. november 27.): római költő. Élete Hírneves férfiak című művének egyik töredékéből, illetve legfőképp Horatius saját művei utalásaiból ismerhető meg. Művei kiadásának hagyományos rendszerezése – az ódák négy könyve, „Carmen saeculare”, epódoszok, szatírák, és a levelek két-két könyve – nem a költemények megírásának időrendjét követi, hanem inkább műfaji szempontból rendszerezi a mintegy 8000 sornyi életműegységét. Egyesek szerint még maga a költő csoportosította így az írásait. Költői előképei között van többek közt Arkhilokhosz és Catullus. Hatása a világirodalomra felmérhetetlen, olvasták és ismerték halálától egészen napjainkig. Ismerték és becsülték Szent Jeromos, a karoling költők és a bizánci írók egyaránt. Magyar fordítói közül kiemelkedik Dugonics András és Devecseri Gábor.

Gárdonyi Géza: (eredetileg Ziegler Géza; Gárdony–Agárdpuszta, 1863. augusztus 3. – Eger, 1922. október 30.) író, költő, drámaíró, újságíró, pedagógus, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja. A 19–20. századforduló magyar irodalmának népszerűségében máig kiemelkedő alakja. Legismertebbek történelmi regényei: (Egri csillagok, 1901; A láthatatlan ember, 1902; Isten rabjai, 1908.

Oscar Wilde: (eredeti nevén Fingal O'Flahertie Wills) Dublin, 1854. október 16. – Párizs, 1900. november 30.) író, költő, író, drámaíró, akit művei alapján embertestbe zárt angyalnak, magánéleti eseményei kapcsán pedig emberbőrbe bújt démonnak hittünk. Kivételes egyéniség volt, egy igazi zseni. Élete tele volt pompával, dicsőséggel, tündökléssel; gazdag volt, befolyásos és sikeres, ám éppen legnagyobb sikerei közepette érte Wilde-ot a végzetes csapás, amely egész addigi életét felforgatta. A csillogás után a kegyetlen börtönvilág sötétje következett. Olyan magasról zuhant olyan mélyre, hogy egész Európa beleborzongott.

Weöres Sándor: (Szombathely, 1913. június 22. – Budapest, 1989. január 22.) költő, író, műfordító, irodalomtudós. Károlyi Amy férje. Hatalmas életműve van, melynek sorát az 1934-ben megjelent Hideg van c. verseskötet nyitotta és az 1989-ben megjelent A sebzett föld éneke zárta, de halála után is sok munkája jelent meg.

Széchenyi István: Sárvár–felsővidéki gróf Széchenyi István (Bécs, 1791. szeptember 21. – Döbling, 1860. április 8.) politikus, író, a „legnagyobb magyar”, közlekedési miniszter, eszméi, működése és hatása által a modern, az új Magyarország egyik megteremtője, polihisztor, közgazdász. Talán a magyar politika legkiemelkedőbb és legjelentősebb alakja, akinek nevéhez a magyar gazdaság, a közlekedés, a külpolitika és a sport megreformálása fűződik. Számos intézmény létrehozásában volt nagy szerepe. Életéről A Hídember címmel Bereményi Géza készített filmet 2002-ben.

¹⁶ Forrás: <http://hu.wikipedia.org> – 2010. 07. 26.

Szókratész: (Alópeké démosz, ókori Görögország, kb. i. e. 470. – Athén, i. e. 399.) ókori görög filozófus. Vele kezdődött a görög filozófia klasszikus korszaka, valamint őt tekintjük a nyugati filozófia és az autonóm filozófiai etika megalapítójának. Beszélgetve tanított, így írott műveket, értekezéseket nem hagyott hátra. Tanításait, gondolatait tanítványai műveiből: Xenophón írásaiból és főként Platón dialógusaiból ismerjük. Az utóbbiak révén megismert Szókratész az ismeretelmélet és a logika területeit is gazdagította.

Albert Einstein: (Ulm, Württemberg, Németország, 1879. március 14. – Princeton, New Jersey, USA, 1955. április 18.) elméleti fizikus; tudományos és laikus körökben egyaránt a legnagyobb 20. századi tudósnak tartják. Ő fejlesztette ki a relativitáselméletet és nagymértékben hozzájárult a kvantummechanika, a statisztikus mechanika és a kozmológia fejlődéséhez. 1921-ben fizikai Nobel-díjjal jutalmazták „az elméleti fizika területén szerzett érdemeiért, különös tekintettel a fényelektromos jelenség törvényszerűségeinek felismeréséért”. Einstein általános relativitáselméletére akkoriban még nem volt kísérleti bizonyíték – innen az óvatos megokolás. A hétköznapi emberek körében Einstein vált a legmagasabb fokú zsenialitás szinonimájává, arcképe egyike a legismertebbeknek a világon. 1999-ben Einsteint a Time folyóirat az „évszázad emberének” nevezte.

Marcus Aurelius: (121. április 26. – 180. március 17.) 161-től 180-ig uralkodott a Római Birodalomban. Marcus Annius Catilius Severus néven született. Házasságkötésekor felvette a Marcus Annius Verus, uralkodóvá válásakor pedig a Marcus Aurelius Antoninus nevet. Ő volt az utolsó az „Öt jó császár” közül. Apja Marcus Annius Verus, Antoninus Pius feleségének fivére, anyja Domitia Lucilla. Előkelő hispániai család fia, aki a császári ház rokonságához tartozván, már kisgyermek korában Hadrianus kedveltje volt. 138-ban Antoninus Pius Lucius Verussal együtt adoptálta, majd a következő években magas tisztségeket töltött be, és feleségül vette a császár leányát, Faustínát. Fogadott apjának hű és meghitt barátjaként osztozott a császári hatalomban.

Dosztojevszkij: (Moszkva, 1821. november 11. – Szentpétervár, 1881. február 9.) orosz író. A világirodalom és az orosz irodalom mindmáig legnevesebb képviselőinek egyike, a 19. századi orosz irodalom felemelkedésének kulcsfigurája, az ún. filozófiai-ideológiai regény vagy eszme-regény műfajának megalkotója, a lélektani regény mestere. Legismertebb művei: Feljegyzések az egérlyukból (1864), Bűn és bűnhődés (1866), A félkegyelmű (1868), Karamazov testvérek (1870).

Robert Frost: (San Francisco, 1874. március 26. – Boston, 1963. január 29.) amerikai költő. Személyiségének és költészetének legfőbb jellemzője az önfegyelem és az elszántság. Lírája konzervatív. Érzelmait elrejti, ámde nem riad meg a tanulságok kimondásától.

Démokritosz: (Abdéra, I. e. 470 és I. e. 460 között – Abdéra, I. e. 370 körül), ókori görög atomista filozófus. Leukipposzal együtt szokták emlegetni, mint az atomelmélet megalapítóját. Valószínűleg Szókratész kortársa volt, de őt magát a preszókratikusok közé sorolják. Démokritosz életéről nagyon kevés biztosra vehető dolgot tudunk, a rengeteg, különböző ókori források által neki tulajdonított műből pedig szinte semmi nem maradt fent, és ezek szerzősége, illetve létezése is kétséges. Ókori életrajzírói szerint nemcsak általános atomelméletéről és kozmológiáiról írt, hanem az érzéki észlelésről, a biológiáról, a zenéről és számos más tárgyról is. Etikai rendszert is kidolgozott, mely lényegében megegyezett a később Epikurosz által képviselt etikával. Atomelméletét szinte kizárólag Arisztotelész interpretációjában ismerjük; a neki tulajdonított etikai művek szerzője pedig egy Démokratész nevű filozófus, akit csak a tizenkilencedik században azonosítottak először Démokritosszal. Hatása az ókorban rendkívül nagy volt, neve alatt számos más valaki munkát is terjesztettek, de már az ókorban tudták, hogy ezek túlnyomó többségét más írta.

Az utókor az ő személyét is számtalan legendával övezte, nemegyszer varázslónak, mágusnak ábrázolják. Talán életigenlése az oka annak, hogy a „nevető filozófus”-nak nevezik, Horatius is így emlegeti költeményeiben. Az egyik legfurcsább róla szóló monda a római Laberius egyik töredékében maradt ránk, eszerint Démokritosz vak volt, a nap fényét pajzsával a szemébe tükrözve vakította meg magát, hogy „ne lássa, hogyan élnek a gonoszok”.

4. feladat

b)

A szöveg kiemelt szavai:

évszázaddal robotokat sakkautomata számítógép, egyenleteket reménykeltőek, intelligens félemlítenek programozzák elvégezzenek sztereotíp birodalmukat, legparányibb képzelőerővel találékonysággal elektronikus intelligencia, alkalmazkodóképesség, következtetéseket tapasztalataikból, megfigyelésekből magatartásformákat generációs

c)

1. egy fél évszázaddal ezelőtt
2. sakkautomata, számítógép
3. sztereotíp és egyszerű feladat elvégzésére
4. az intelligencia, az alkalmazkodóképesség, az intuíció

d)

- sztereotíp: merev egyformaság, gépszerűség, változatlan ismétlődés
- intelligencia: értelem, ész, felfogó képesség, értelmesség; műveltség, egyéni kultúra

- intuíció: ösztönös megérzés, felismerés, a dolgok mélyére látás; képesség az igazság előzetes logikai okfejtés nélküli, közvetlen, élményszerű felismerésére, amely a felhalmozott tapasztalatokon, a korábban szerzett ismereteken alapul

5. feladat

a)

A fenntartható fejlődés

A fenntartható fejlődés, melyen belül különböző gazdasági, környezeti és társadalmi dimenziókat különíthetünk el, az Európai Unió átfogó célkitűzése. A versenyképesség és a fenntarthatóság két egymást kölcsönösen erősítő koncepció. A kormány igyekszik a vállalatok boldogulását elősegítő körülményeket megteremteni, ily módon biztosítva, hogy minél nagyobb mértékben hozzájárulhassanak a fenntartható fejlődéshez. A vállalatok társadalmi felelősségvállalása a minél versenyképesebb Európa megteremtését célzó törekvés nélkülözhetetlen és természetes ellentélpusa. A felelősségteljes üzleti magatartás elengedhetetlen ahhoz, hogy sikerüljön megerősíteni a bizalmat a piacgazdasággal, az egyre nyitottabbá váló kereskedelemmel és a globalizációval szemben. A fenntartható fogyasztásról, termelésről és iparpolitikáról szóló cselekvési terv célja, hogy a környezet terén jelenleg tapasztalt kihívásokat versenyképes gazdasági lehetőségekké alakítsa át.

6. feladat

Barangolás a Bőrszönyben

A Dunakanyartól kezdődő Északi-középhegység legkedveltebb hegyvidéke: a Börzsöny. A Palócföld hegységei között a legszebb és a legvadabb. Lényegében egyetlen hatalmas ősvulkán, amely 18-19 millió évvel ezelőtt rendkívül heves kitörések során született. A hegységet nem borítja összefüggő erdő, a vulkáni hegyek között az üledékes térszínen széles szántóföldek húzódnak, és számos település bújik meg a hegység belsejében. Különösen impozáns a déli oldala, amelyet a szűk Visegrádi-szoros szegélyez. Mai formái meglepően híven őrzik az ősvulkán egykori szerkezetét. A főgerinc északkeleten, a Fekete-völgy és a Kemence-patak találkozásánál kezdődik, első jelentős csúcsa a Godó-vár. A következő szép csúcs a Miklós-tető, majd a Magos-fa. A nagyjából észak-dél irányú főgerinc másodlagos vízválasztó az Ipoly és a Duna között. Nyugati oldala rendkívül meredeken szakad le, mert a Fekete-völgy mélyen belevágódott. A meredek oldalban lévő sziklacsoportok közül a legszebb az Oltár-kő. A főgerincből kiágazó oldalgerinceken 6-700 méter magas csúcsok ülnek. Ezek közé tartozik a Nagy-Oros-bérc, a Rakottás-bérc és a Málna-hegy. Hasonlóan vulkáni törmelékekből épül föl a Háromhárs és a Magas-Tax. Ugyancsak a Magas-Börzsönhöz számítják a Fekete-völgy nyugati oldalán húzódo gerincet. Ennek csúcsai északról dél felé a Jancsi-hegy, a Hollókő és a Várbükk, amely után a gerinc délnyugatra fordul és a Magyar-hegyen keresztül nagy Börzsöny irányába ereszkedik alá. A Magas-Börzsönyt a Csóványos keleti oldalán induló Kemencepatak választja el az Északi-Börzsönytől. Ez egymástól eltérő geológiai felépítésű hegycsoportokból áll. A viszonylag magasabb hegyek: Kőszirt, Kámor, Kő ember, Bugyihó. A hegység Nagy-börzsöny és Márianosztra közötti délnyugati részét Nyugati-Börzsöny néven különítik el. Csak a legmagasabb csúcsa, a Nagyirtás-pusztá feletti Nagy-Sas-hegy éri el a 600 méteres magasságot.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

A magyar helyesírás szabályai. Akadémiai Kiadó, Budapest

Helyesírási tanácsadó szótár (szerk.: Deme László és Fábíán Pál). Akadémiai Kiadó, Budapest

Idegen szavak és kifejezések szótára (szerk.: Bakos Ferenc). Akadémiai Kiadó, Budapest

Jakabné dr. Zubály Anna: Írásgyakorlatok haladó gépírók számára I. Bessenyei Kiadó, Nyíregyháza, 1994.

Dr. Kalotay Kálmán: A gépírástanítás módszertana. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1993.

<http://eur-lex.europa.eu> – 2010. 07. 26.

<http://idezetek.org> – 2010. 07. 26.

<http://hu.wikipedia.org> – 2010. 07. 26.

A szövegek forrásai:

Csorba Csaba: Regelő váraink. Magyar Könyvklub, Budapest, 1997. 5. o.

Kalandozások a titkok birodalmában. Reader's Digest válogatás, 1996. 203. o.

Fenntartható és felelősségteljes üzleti gyakorlat. <http://ec.europa.eu> – 2010. 07. 26.

Börzsöny, Cserhát útikalauz. Szerk.: Szathmári Tamás. Budapest, 1982.

AJÁNLOTT IRODALOM

Dr. Gyetvainé Nevelős Erzsébet – Hollósi Béláné – Seidler Gizella: Információkezelés. B + V Lap- és Könyvkiadó Kft., 2002.

Elbert Gyuláné – Hégel Ferencné – Hollósi Béláné – Mogyorós Gabriella – Seidler Gizella: Gépírás a betűtanulástól a hivatalos levelekig. Műszaki Könyvkiadó, 2006.

Forrai Sándor – Forrai Sándorné – S. Forrai Rege: Minőségi gépírás számítógépen III. Forrai Gazdasági Akadémia Kft., 2009.

Jakabné dr. Zubály Anna: Írásgyakorlat haladó gépírók számára II. Bessenyei Kiadó, Nyíregyháza, 2004.

Kökény Sándor: Gépírás író- és számítógépen. Nemzeti Tankönyvkiadó, 2007.

A(z) 1617-06 modul 007-es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
33 346 01 1000 00 00	Irodai asszisztens
33 346 01 0100 31 01	Gépíró
33 346 01 0100 31 02	Gépíró, szövegszerkesztő
54 346 01 0010 54 01	Idegen nyelvi titkár
54 346 01 0010 54 02	Iskolatitkár
54 346 01 0010 54 03	Ügyintéző titkár

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
20 óra

MUNKANYELVI ANYAG

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.
Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató